

Historický pokračování o Knihovně FF UK

kabinet: seriálu

Historický kabinet patří k největším oborovým knihovnám na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jak napovídá již jeho název, nabízí svým čtenářům především tituly z oblasti historie a příbuzných oborů. Kromě české a slovenské produkce zde najdete i knihy v řadě světových jazyků od angličtiny a němčiny po nizozemštinu či maďarštinu. Ve fondu se dnes nachází více než 115 tisíc jednotek, jež jsou umístěny jednak ve vlastním skladu knihovny, jednak v pracovních, učebnách a externích depozitářích. Knihovna slouží jak studentům a zaměstnancům UK, tak externím uživatelům z řad odborné i laické veřejnosti. Za loňský rok uskutečnila 8 385 výpůjček.

Historický kabinet sídlí v hlavní budově FF UK a jeho specifikum představuje již samotná studovna, která si jako jedna z mála místností v budově zachovala svůj původní ráz z konce dvacátých let minulého století. Po havárii vody v roce 2013 prošla navíc kompletní rekonstrukcí – původní mobiliář byl restaurován a zároveň došlo k modernizaci po technické stránce.

Trocha historie...

Počátky knihovny jsou spojeny s proměnou výuky historie v sedmdesátých a osmdesátých letech 19. století. V této době začaly na filozofické fakultě vznikat semináře k jednotlivým vědním oborům. Po rozdělení univerzity museli čeští historikové, a nejenom oni, budovat seminář znovu. Stalo se tak hned v prvním roce fungování české filozofické fakulty, tedy v roce 1882. Pro výuku v něm byla potřeba příruční knihovna, a tak vznikla Knihovna Historického semináře, která položila základ dnešnímu Historickému kabinetu. V roce 1885

měla pouhých 189 svazků, o pět let později se rozrostla na 295. K výraznému rozšíření fondu došlo až během devadesátých let 19. století.

V roce 1930 se historický seminář přestěhoval z Klementina do prostor tehdy nově postavené budovy FF na náměstí Jana Palacha, kde sídlí dodnes. Historik Zdeněk Kalista vzpomínal ve svých pamětech na tuto událost následovně:

„[...] zjara 1930 došlo k přestěhování celé fakulty – a s ní i našeho semináře – ze starého Klementina do nové fakultní budovy na tehdejším Smetanově náměstí. Místo dosti tmavých místností, ve kterých jsme se až dosud tísnili, a jejich nepohodlného, nepraktického a namnoze stářím sešlého nábytku dostalo se nám v krásných, světlých sálech a kabinetech v druhém patře nové budovy fakultní na straně k Uměleckoprůmyslovému muzeu a starému židovskému hřbitovu prostorů opravdu moderních a v jisté míře přímo komfortních.“

(KALISTA, Zdeněk. Po proudu života (2). Brno: Atlantis, 1996. ISBN 80-7108-127-2, s. 133–134.)

Po uzavření českých vysokých škol v listopadu 1939 přestala fungovat i Knihovna Historického semináře. Také poválečný vývoj určovaly do značné míry politické změny. V prvních letech se fond rozrostl o knihy ze zrušené Německé univerzity a další tituly získané prostřednictvím Národní kulturní komise (svozy ze zrušených zámeckých knihoven apod.). Během padesátých let naopak několikrát došlo k prohlídce knih a zakázané tituly byly vyřazeny. Současně existoval seznam titulů s označením *prohibiti*, které podléhaly zvláštnímu režimu.

Knihovna fungovala beze změn až do roku 1960, kdy byl ustanoven Historický kabinet jako společný ústav historických kateder, které vznikly na počátku padesátých let. Poté prošla ještě několika organizačními změnami, ale její název již zůstal zachován. V současné době spadá knihovna pod Středisko

vědeckých informací, jež ji zároveň řídí metodicky.

Fond knihovny a jeho zpracování

Základem Historického kabinetu je přirozeně fond budovaný kontinuálně od vzniku knihovny, tedy od roku 1882. Specifickou součástí představují odkazy historiků, z nichž nejznámější je dnes pozůstalost Josefa Pekaře. Jak již bylo zmíněno, ve fondu lze dohledat například i řadu dokumentů z bývalé Německé univerzity. Ty se spolu s „Pekařovou knihovnou“ v současné době nacházejí v depozitáři Knihovny Akademie věd ČR v Jenštejně u Prahy a čtenářům jsou dostupné po předchozím objednání.

Knihovna dále „zdědila“ fondy z některých dnes již zrušených kateder. V současnosti představují nezanedbatelnou součást Historického kabinetu také knihy pořízené v rámci grantů akademických pracovníků. Často se přitom jedná o zajímavé soubory zahraničních titulů, jež samozřejmě tematicky korespondují s předmětem bádání jednotlivých řešitelů.

V letech 2013–2014 byla v rámci fakultního projektu retrokonverze naimportována do knihovního systému ALEPH většina záznamů, které se do té doby daly dohledat pouze v lístkovém katalogu. V současné době lze tedy v elektronickém katalogu nalézt 99 procent veškerého knihovního fondu Historického kabinetu. Zbývá doplnit již jen některé seriálové záznamy (starší časopisy, sborníky apod.).

Na závěr

Podrobnější informace týkající se provozu Historického kabinetu najdete na webu knihovny: <http://libhist.ff.cuni.cz/>

nebo na facebooku: <https://www.facebook.com/historickykabinet>.

Autorky článku:

Mgr. Veronika Janovská (absolventka ÚISK a ÚČD FF UK)

PhDr. Martina Soukupová (vedoucí knihovny)

Zdroje:

ARCHIV UK, fond Historický seminář Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Zprávy a dokumenty uložené v Historickém kabinetu.

BEČVÁŘ, Jindřich, Jan HAVRÁNEK a Zdeněk POUSTA. Dějiny Univerzity Karlovy IV. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-539-6.

HAVRÁNEK, Jan. Dějiny Univerzity Karlovy III. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-320-2.

KALISTA, Zdeněk. Po proudu života (2). Brno: Atlantis, 1996. ISBN 80-7108-127-2.

Předchozí díly seriálu:

Knihovna katedry středoevropských studií

Knihovna Celetná

Knihovna etnologie

Knihovna FF UK